

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

Αριθμός Γνωμοδοτήσεως: 166/2017
ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
(Γ' Τμήμα)
(Συνεδρίαση της 26^{ης} Ιουνίου 2017)

Σύνθεση:

Πρόεδρος: Βασιλική Δούσκα, Αντιπρόεδρος Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.

Μέλη: Σπυρίδων Παπαγιαννόπουλος, Παναγιώτης Παναγιωτουνάκος, Ευγενία Βελώνη, Νίκη Μαριόλη, Κωνσταντίνος Κατσούλας, Αθηνά Αλεφάντη, Βασιλική Παπαθεοδώρου, Νομικοί Σύμβουλοι του Κράτους.

Εισηγητής: Παναγιώτης Παναγιωτουνάκος, Νομικός Σύμβουλος του Κράτους.

Αριθμός Ερωτήματος: υπ' αριθ. πρωτ. Δ9/Α5963/3537/22-3-2016 της Γενικής Διεύθυνσης Διοικητικής Υποστήριξης– Διεύθυνσης Διοικητικού (Δ9) – Τμήμα Διοίκησης Προσωπικού της Υπηρεσίας Πολιτικής Αεροπορίας (ΥΠΑ).

Ερωτάται: α) *Αν η ΥΠΑ ενήργησε ορθώς σε σχέση με τη λύση της υπαλληλικής σχέσης του Δ.Δ., κατόπιν της από 17-9-2015 αίτησης παραίτησης αυτού, θεωρώντας τον, βάσει των ιατρικών βεβαιώσεων που είχε στη διάθεσή της, δικαιοπρακτικά πλήρως ικανό, και ειδικότερα τη βούλησή του ως απαλλαγμένη από ελαττώματα οφειλόμενα σε ενδεχόμενη πνευματική ανικανότητά του για εργασία, ιδίως λόγω της έλλειψης ρητής αναφοράς περί αυτής στις ίδιες ιατρικές γνωματεύσεις.*

β) *Αν η υποβληθείσα από τον ανωτέρω αίτηση για ανάκληση της πράξης λύσης της υπαλληλικής του σχέσης, με βάση υπάρχοντα δεδομένα, μπορεί να γίνει δεκτή και να οδηγήσει στην επαναφορά του στην ενεργό*

υπηρεσία, λαμβανομένης υπόψη και σχετικής επιστολής του Συνήγορου του Πολίτη και

γ) Αν η ΥΠΑ υποχρεούται να χορηγήσει στο Συνήγορο του Πολίτη αιτηθέντα ευαίσθητα προσωπικά δεδομένα από τον υπηρεσιακό φάκελο του ανωτέρω πρώην υπαλλήλου της, μετά την αναφορά της μητέρας του ίδιου για το θέμα λύσης της άνω εργασιακής σχέσης του, χωρίς να προκύπτει προσωπική συναίνεση – συγκατάθεση του ενδιαφερομένου .

Επί του ανωτέρω ερωτήματος το Γ' Τμήμα του ΝΣΚ γνωμοδότησε ως ακολούθως:

Ιστορικό

Από το διδόμενο από την υπηρεσία στο ερώτημα πραγματικό και τα αναφερόμενα σε αυτό σχετικά στοιχεία, αλλά και το μεταγενεστέρως αποσταλέν υπ' αριθ. πρωτ. Δ9/Α/17807/8403/29-7-2016 έγγραφό της προκύπτουν τα εξής:

1.- Ο πρώην υπάλληλος ΔΕ4 διοικητικού – λογιστικού της ΥΠΑ με στοιχεία Δ.Δ. του Α., που υπηρετούσε στον Κρατικό Αερολιμένα Κοζάνης, απουσίασε από την υπηρεσία κατά το έτος 2015 συνολικά 170 ημέρες και συγκεκριμένα α) αδικαιολογήτως, από 1-1 μέχρι 19-3 (78 ημέρες), από 18-4 μέχρι 6-5 (19 ημέρες) και στις 10-5, 13-5, 28-5, 9-6, 20-8, 23-8, 31-8, 2-9, 3-9, 10-9, 11-9 και από 18-9, (οπότε υπέβαλε την αίτηση παραίτησης περί της οποίας κατωτέρω), μέχρι την λύση της σχέσης του με την ΥΠΑ και β) με αναρρωτικές άδειες, κατά το ενδιαμέσο χρονικό διάστημα, από 20-3 μέχρι 17-4 (29 ημέρες) και από 16-5 μέχρι 19-5 (4 ημέρες). Για τις ημέρες της αδικαιολόγητης απουσίας επιβλήθηκε στον υπάλληλο σχετική περικοπή αποδοχών του, άνευ άλλου τινός, όπως προκύπτει από υπηρεσιακή αλληλογραφία του Αερολιμενάρχη με το Τμήμα μισθοδοσίας του Λογιστικού και Εφοδιαστικού Κέντρου (ΛΕΚ) της ΥΠΑ (βλ. το από 03-11-2015 ηλεκτρονικό μήνυμα του Αερολιμενάρχη του Κρατικού Αερολιμένα Κοζάνης προς τη Διεύθυνση Διοικητικού της ΥΠΑ και τα σχετικά έγγραφα για περικοπή αποδοχών).

2.- Επίσης, στις 4-8-2015 ο Δ.Δ. προσκόμισε στην υπηρεσία του την υπ' αριθ. πρωτ. ΓΝΚ/5524/3-8-2015 ιατρική βεβαίωση-γνωμάτευση του Γενικού Νοσοκομείου Κοζάνης «Μαμάτσειο» στην οποία βεβαιωνόταν ότι «Ο

ασθενής πάσχει από ψυχωσική συνδρομή και χρήζει συνεχούς φαρμακευτικής αγωγής. Συνιστάται να εργάζεται σε προστατευόμενο περιβάλλον».

Κατόπιν της ανωτέρω ιατρικής βεβαίωσης, ο υπάλληλος παραπέμφθηκε από τον Αερολιμενάρχη Κοζάνης με το υπ' αριθ. πρωτ. ΚΑΚΖΦ/767/4-8-2015 έγγραφό του στην Ειδική Υγειονομική Επιτροπή Νευροψυχικών Νόσων του Π.Γ.Ν. Θεσσαλονίκης ΑΧΕΠΑ, ώστε να κριθεί η ικανότητά του για εργασία.

Η Επιτροπή του ΑΧΕΠΑ με την υπ' αριθμ. 531/15-9-2015 ιατρική γνωμάτευση επιβεβαίωσε τη γνωμάτευση του Νοσοκομείου Κοζάνης και έκρινε πως «Ο ασθενής πάσχει από ψυχωσική συνδρομή σύμφωνα με την από 03-08-2015 γνωμάτευση του θεράποντος ιατρού δύναται να εργασθεί σε προστατευόμενο περιβάλλον».

3.- Ακολουθώς ο Δ.Δ. υπέβαλε μέσω του Κρατικού Αερολιμένα Κοζάνης την υπ' αριθμ. πρωτ. ΚΑΚΖΦ/863/17-09-2015 αίτηση παραίτησής του από την ΥΠΑ «για προσωπικούς λόγους». Η αίτηση διαβιβάστηκε αθημερόν στην Διεύθυνση Διοικητικού (Δ9) της ΥΠΑ με το υπ' αριθ. πρωτ. ΚΑΚΖΦ/864/17-09-2015 του ίδιου Αερολιμένα.

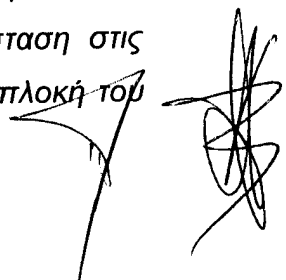
4.- Κατά την περίοδο που ακολούθησε την παραίτηση του Δ.Δ., δηλ. από 17-9-2015, αυτός απουσίασε αδικαιολογήτως από τα καθήκοντά του, όπως δε αναφέρει η υπηρεσία, αν και έγιναν προσπάθειες τόσο από την Κεντρική Υπηρεσία της ΥΠΑ όσο και από τον Προϊστάμενο του υπαλλήλου, Αερολιμενάρχη Κοζάνης, προκειμένου να διερευνηθούν οι προθέσεις του υπαλλήλου, ούτως ώστε να προβεί, είτε στην ανάκληση της αίτησης παραιτήσεώς του, είτε στην επιβεβαίωσή της με δεύτερη αίτηση, δεν κατέστη τούτο δυνατό, αφενός μεν λόγω της ως άνω απουσίας του από τα υπηρεσιακά του καθήκοντα, αφετέρου δε λόγω της προφορικής άρνησης του υπαλλήλου να προβεί σε οποιαδήποτε ενέργεια.

5.- Η ΥΠΑ, μετά την πάροδο των δύο μηνών, προέβη στη λύση της υπαλληλικής του σχέσης και εξέδωσε την αντίστοιχη υπ' αριθμ. Δ9/Α/29938/11585/18-11-2015 Διαπιστωτική Πράξη Λύσης Υπαλληλικής Σχέσης, κατ' εφαρμογή του άρθρου 148, παράγ. 5 του ν. 3528/2007, την οποία και κοινοποίησε στον παραιτηθέντα στις 4-12-2015, συντάσσοντας σχετική έκθεση επίδοσης.

6.- Μετά από την κοινοποίηση της άνω διαπιστωτικής πράξης απεστάλη στη Διεύθυνση Διοικητικού της ΥΠΑ η με αριθ. πρωτ. εισερχομένου Δ9/402/14-01-2016 αναφορά – αίτηση της φερόμενης ως μητέρας του υπαλλήλου (Μ.Δ.), με την οποία αυτή, χωρίς να επισυνάπτει εξουσιοδότηση, πληρεξούσιο ή άλλο έγγραφο που να αποδεικνύει την παροχή εντολής από πλευράς του Δ.Δ. προς το πρόσωπό της για τη διενέργεια πράξεων σχετικών με την προσωπική του κατάσταση, τη συνταξιοδότησή του κλπ, ή, άλλως, δικαστική απόφαση που να αποδεικνύει την ιδιότητά της ως δικαστικού του συμπαραστάτη, ζήτησε την ανάκληση της προαναφερόμενης διαπιστωτικής πράξης λύσης της υπαλληλικής σχέσης του Δ.Δ. υποστηρίζοντας ότι αυτός απουσίαζε μεγάλα διαστήματα λόγω νοσηλείας του, και ότι ασκήθηκε στον υιό της μεγάλη ψυχολογική πίεση, για άγνωστους για εκείνη λόγους, η οποία τον οδήγησε να καταθέσει την αίτηση παραίτησης.

7.- Η ΥΠΑ απάντησε στην αιτούσα με το υπ' αριθμ. πρωτ.Δ9/Α/1190/747/21-01-2016 έγγραφο της Διεύθυνσης Διοικητικού, εξηγώντας ότι «δεδομένης ελλείψεως σχετικής εξουσιοδότησεως ή πληρεξουσίου από τον ίδιο προς εσάς, η αρμόδια Διεύθυνση Διοικητικού της ΥΠΑ δε δύναται να την εξετάσει» (την αίτησή της).

8.- Στις 9-2-2016 (με αριθ. πρωτ. εισερχομένου 1678) η ερωτώσα υπηρεσία έλαβε την υπ' αριθμ. 211372/3321/28-01-2016 επιστολή του Συνηγόρου του Πολίτη, η οποία, όπως αναφέρεται σε αυτήν, εξετάζει αναφορά της [REDACTED] μητέρας του πρώην υπαλλήλου, και στην οποία ο Συνήγορος του Πολίτη δια του υπογράφοντος Βοηθού του αμφισβητεί την ορθότητα των διοικητικών ενεργειών της ΥΠΑ επί του αιτήματος παραίτησης του Δ.Δ., κατά τα ανωτέρω αναφερθέντα, καταλήγοντας: «Μπορεί να ξενίζει η υποβολή της αναφοράς από τη μητέρα όταν οι δημόσιοι υπάλληλοι και γενικότερα εργαζόμενοι ενήλικες επιλαμβάνονται προσωπικά των υποθέσεων τους. Ωστόσο, υπό τις περιστάσεις, η μητέρα νομιμοποιείται να επιληφθεί λόγω αυτονόητου ψυχολογικού και ηθικού ενδιαφέροντος και προφανούς εννόμου συμφέροντος, τουλάχιστον ως υπόχρηη συντήρησης ήδη ανέργου κατιόντα α' βαθμού και εμμέσως του τέκνου του, λόγω οικονομικής αδυναμίας του πατέρα του. Άλλωστε είναι άκρως συνηθισμένο να επιλαμβάνονται οι οικείοι ζητημάτων περί την υπηρεσιακή κατάσταση στις περιπτώσεις υπαλλήλων με πρόβλημα ψυχικής υγείας. Η άμεση εμπλοκή του

ασθενούς υπαλλήλου θα επιδιωχθεί σε συνεργασία με τους θεράποντες και αποτελεί μέρος της αναζήτησης πληρέστερων ιατρικών στοιχείων.» Η επιστολή κλείνει με αίτημα για αποστολή των στοιχείων του υπαλληλικού φακέλου του Δ.Δ., προσβλέποντας στη συνεργασία των δύο υπηρεσιών (ΥΠΑ και Συνηγόρου του Πολίτη) για την επίλυση της συγκεκριμένης υπόθεσης.

9.- Επίσης, στις 9-2-2016, ο Δ.Δ. απέστειλε στη Διεύθυνση Διοικητικού την με αριθ. πρωτ. εισερχομένου Δ9/1695/09-02-2016 από 5/2/2016 αίτηση ανάκλησης της παραίτησής του, με την οποία ισχυρίζεται ότι «την παραίτηση την υπέβαλα υπό πίεση ότι θα με απολύσουν σαν ακατάλληλο για εργασία. Δηλώνω πως είμαι ικανός για εργασία και σας παρακαλώ να ανακαλέσετε».

10.- Κατόπιν των προαναφερομένων η ΥΠΑ υπέβαλε τα εν θέματι υποερωτήματα.

11.- Μετά τη υποβολή του ερωτήματος, η ΥΠΑ με το υπ' αριθ. πρωτ. Δ9/Α/17807/8403/29-7-2016 έγγραφο της διαβίβασε στο αρμόδιο Γραφείο Νομικού Συμβούλου την υπ' αριθ. πρωτ. εισερχομένων Δ9/Α/8294/25-7-2016 αίτηση της μητέρας του Δ.Δ. με θέμα «Αποστολή γνωμάτευσης» και την συνημμένη σ' αυτή υπ' αριθ. πρωτ. 5399/25-7-2016 ιατρική γνωμάτευση της Ψυχιατρικής Κλινικής/Τμήματος του Γενικού Νοσοκομείου Κοζάνης προς ενημέρωσή μας και συσχέτιση. Στη βεβαίωση αναφέρεται ότι ο Δ.Δ. του Α. πάσχει από «Σχιζοφρενική ψύχωση. Δεν έχει επίγνωση της πραγματικότητας και δεν δύναται να μεριμνά για τις υποθέσεις του».

Επί του πρώτου και του δευτέρου των ερωτημάτων

Νομικό μέρος

12- Με τις διατάξεις των άρθρων 147 και 148 παρ. 5 του ν. 3528/2015 «Κύρωση του Κώδικα Κατάστασης Δημοσίων Πολιτικών Διοικητικών Υπαλλήλων και Υπαλλήλων Ν.Π.Δ.Δ.» (Α' 26) ορίζονται μεταξύ άλλων τα εξής:

« Άρθρο 147 Λύση υπαλληλικής σχέσης

Η υπαλληλική σχέση λύεται με το θάνατο, την αποδοχή της παραίτησης, την έκπτωση και την απόλυση του υπαλλήλου».

«Άρθρο 148 Παραίτηση

1. Η παραίτηση αποτελεί δικαίωμα του υπαλλήλου και υποβάλλεται εγγράφως. Αίρεση, όρος ή προθεσμία στην αίτηση παραίτησης θεωρούνται ότι

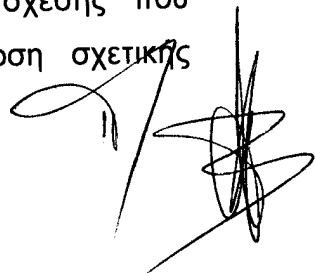
δεν έχουν γραφεί. 2...3... 4.Ο υπάλληλος μέσα σε αποκλειστική προθεσμία ενός (1) μηνός από την υποβολή της αίτησης παραίτησης μπορεί να την ανακαλέσει εγγράφως, εφόσον αυτή δεν έχει γίνει αποδεκτή σύμφωνα με την επόμενη παράγραφο. 5. Η αίτηση παραίτησης γίνεται αποδεκτή με πράξη που εκδίδεται από το Αρμόδιο όργανο και δημοσιεύεται σε περίληψη στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Η υπηρεσία δεν μπορεί να κάνει αποδεκτή την αίτηση παραίτησης πριν από την πάροδο δεκαπέντε (15) ημερών από την υποβολή της. Αν μέσα σε δεκαπέντε (15) ημέρες από την πάροδο δεκαπέντε (15) ημερών από την υποβολή της αίτησης παραίτησης ο υπάλληλος επανέλθει με δεύτερη αίτηση, εμμένοντας στην παραίτηση του, αυτή γίνεται αυτοδικαίως αποδεκτή και λύεται η υπαλληλική σχέση από την ημέρα υποβολής της δεύτερης αίτησης. Η αίτηση παραίτησης θεωρείται ότι έχει γίνει αποδεκτή και λύεται αυτοδικαίως η υπαλληλική σχέση, αν παρέλθει άπρακτη προθεσμία δύο (2) μηνών από την υποβολή της. Για τη λύση της υπαλληλικής σχέσης εκδίδεται διαπιστωτική πράξη, περίληψη της οποίας δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. 6...».

Επίσης, σύμφωνα με τον κανόνα που διατυπώνεται στο άρθρο 131 Α.Κ., όπως αυτό αντικαταστάθηκε από το άρθρο 16 του Ν. 2447/1996, που έχει άμεση εφαρμογή στις δικαιοπραξίες, ανάλογη δε εφαρμογή και στις οιονεί δικαιοπραξίες, «Η δήλωση της βούλησης είναι άκυρη, εάν κατά το χρόνο που έγινε, το πρόσωπο δεν είχε συνείδηση των πράξεων του ή βρισκόταν σε ψυχική ή διανοητική διαταραχή που περιόριζε αποφασιστικά τη λειτουργία της βούλησής του».

Ερμηνεία - Υπαγωγή

Από τις ανωτέρω διατάξεις αυτοτελώς και σε συνδυασμό ερμηνευόμενες και σε σχέση με το διδόμενο πραγματικό συνάγονται τα εξής:

13.- Οι τρόποι λύσης της υπαλληλικής σχέσης με το Δημόσιο, τα νπδδ κλπ, ορίζονται περιοριστικώς στο άρθρο 147 του ισχύοντος δημοσιοϋπαλληλικού κώδικα (ν. 3528/2007, Υ.Κ.). Ένας δε από τους τρόπους λύσης της υπαλληλικής σχέσης αυτής είναι και ο οφειλόμενος στην υποβολή αίτησης παραίτησης από τον υπάλληλο, η οποία, αν δεν ανακληθεί εντός διμήνου, επιφέρει αυτοδικαίως τη λύση της υπαλληλικής σχέσης που διαπιστώνεται για λόγους ασφάλειας δικαίου με την έκδοση σχετικής

διαπιστωτικής πράξης που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και κοινοποιείται στον παραιτηθέντα (άρθρο 148 Υ.Κ.).

14.- Εξάλλου, σύμφωνα με τις γενικές αρχές του δικαίου, στην περίπτωση, κατά την οποία η δήλωση της βούλησης του διοικουμένου που γίνεται με την υποβολή αίτησης ή αναφοράς, είναι αναγκαίος όρος για να κινηθεί η προβλεπόμενη διοικητική διαδικασία και να διατυπωθεί η βούληση του διοικητικού οργάνου με την έκδοση διοικητικής πράξης, η δήλωση της βούλησης του ενδιαφερομένου, χωρίς να αποτελεί συστατικό στοιχείο της διοικητικής πράξης, συνιστά όρο της έκδοσής της (Σ.τ.Ε. 272/1986). Πρέπει δε σε κάθε περίπτωση, εκείνος που υποβάλλει την αίτηση (έγγραφο, ενυπόγραφο και με σαφές περιεχόμενο) να έχει συνείδηση των όσων πράττει και γενικώς η βούλησή του να είναι απαλλαγμένη από ελαττώματα που αποκλείουν την ελεύθερη διαμόρφωσή της (Σ.τ.Ε. 1393/1970, 4300/1983, 1987/1989, 2316/1989, ΔΕΑ 1584/2009 και 1333/2011). Επομένως και η δήλωση παραίτησης υπαλλήλου του δημοσίου ως δήλωση βούλησης, για να είναι νομικά ισχυρή, δηλ. ικανή προς παραγωγή έννομων αποτελεσμάτων, πρέπει να προέρχεται από άτομο, το οποίο να μη στερείται, κατά το χρόνο της υποβολής της, της χρήσης του λογικού. Αν η δήλωση παραίτησης είναι άκυρη, άκυρη είναι και η αποδεχόμενη την άκυρη αυτή δήλωση πράξη της Διοίκησης και συνεπώς, είναι δυνατή η ανάκληση της τελευταίας ως αντικειμενικά μη νόμιμης, γιατί λείπει η νόμιμη προϋπόθεση της έγκυρης δήλωσης του προσώπου προς τη δημόσια αρχή (βλ. Μ. Στασινόπουλου Δίκαιο Διοικητικών Πράξεων 1951 σελ. 93 επ. και Γνωμ. Ν.Σ.Κ. 547/2001, ατομ. Γνωμ. Ν.Υ.Δ. 513/1987, 165/1989 με παραπομπές σε θεωρία και περαιτέρω γνωμοδοτήσεις). Τούτο όμως υπό την προϋπόθεση ότι η σχετική αίτηση του ενδιαφερομένου για την ανάκληση της παραίτησής του έχει υποβληθεί μέσα σε εύλογο χρονικό διάστημα από την αποκατάσταση της πνευματικής υγείας του και ύστερα από γνωμάτευση της υγειονομικής επιτροπής (βλ. Γνωμ. ΝΣΚ 221/2013, 471/1994 και 522/2002, όπου και σχετική νομολογία και άλλες Γνωμοδοτήσεις ΝΣΚ). Η απόδειξη επίσης της πιο πάνω ανικανότητας βαρύνει εκείνον που την επικαλείται, τα μέσα δε απόδειξης δεν μπορεί να είναι παρά ιατρικές γνωματεύσεις, οι οποίες πρέπει να προέρχονται από τα αρμόδια προς τούτο υπηρεσιακά όργανα (ΔΕΑ 1333/2011). Τα αυτά ισχύουν και σε περίπτωση που η δήλωση παραίτησης

του υπαλλήλου έγινε ενώ αυτός βρισκόταν σε ψυχική ή διανοητική διαταραχή, που περιόριζε αποφασιστικά τη λειτουργία της βούλησής του (βλ. σχετικώς άνω Γνωμ. 522/2002), περί της οποίας ειδικότερα κατωτέρω.

15.- Εξάλλου, η έλλειψη συνείδησης των πραττομένων, κατά την έννοια του άρθρου 131 ΑΚ, συνιστά παροδική διατάραξη, μη οφειλόμενη σε πνευματική νόσο, υφίσταται δε όταν λείπει η δύναμη προς διάγνωση της ουσίας και του περιεχομένου της επιχειρούμενης πράξης συνεπεία λ.χ. βαρείας μέθης, υψηλού πυρετού, επενέργειας τοξικής ουσίας, ύπνου, ύπνωσης. Αντιθέτως, η ψυχική ή διανοητική διατάραξη που περιορίζει αποφασιστικά τη λειτουργία της βούλησης μπορεί να είναι παροδική ή διαρκής, πρέπει δε επίσης να αποδεικνύεται ότι υφίστατο κατά το χρόνο επιχείρησης της πράξης (Γεωργιάδη -Σταθόπουλου: Αστικός Κώδιξ τ. Ι άρθρο 131 ΙΙ αρ. 2 και 3).

16.- Με βάση τα προαναφερθέντα, στην προκείμενη περίπτωση η υπ' αριθμ. Δ9/Α/29938/11585/18-11-2015 Διαπιστωτική Πράξη Λύσης Υπαλληλικής σχέσης του Δ.Δ. με την ΥΠΑ, που εκδόθηκε κατ' εφαρμογή του άρθρου 148, παράγ. 5 του ν. 3528/2007 και κοινοποιήθηκε στον παραιτηθέντα στις 4-12-2015, πρέπει να θεωρηθεί νόμιμη δεδομένου ότι αυτή, όπως προκύπτει από το διδόμενο από την υπηρεσία ιστορικό και τα αναφερόμενα στο ερώτημα σχετικά στοιχεία, στηρίζεται στην ειδική επιστημονική (ιατρική) κρίση της αρμόδιας υγειονομικής επιτροπής, η οποία εκλήθη να αποφανθεί αρμοδίως περί της ικανότητας του Δ.Δ. για εργασία και η οποία δεν αποφάνθηκε αρνητικώς, αλλά αντιθέτως θετικώς, δεδομένου ότι ενόψει της διαπιστωθείσης «ψυχωσικής συνδρομής» του υπαλλήλου συνέστησε απλώς την απασχόλησή του σε «προστατευόμενο» εργασιακό «περιβάλλον». Συνεπώς η Διοίκηση δεσμευόταν από την ειδική και συνεπώς ανέλεγκτη από αυτή κρίση αρμοδίου οργάνου και γι' αυτό ορθώς εξέδωσε την εν λόγω διοικητική πράξη, συνεκτιμηθέντων πάντως από αυτή, όπως συνάγεται από το ιστορικό, και των προαναφερομένων λοιπών δεδομένων (μη υποβολής, έστω, αιτήματος από τον Δ.Δ. για χορήγηση αναρρωτικής άδειας, αδικαιολόγητης απουσίας από την υπηρεσία μετά την υποβολή της παραίτησής του, άρνησης επικοινωνίας του έκτοτε με αυτή).

17.- Περαιτέρω, με βάση τα προαναφερόμενα στη μείζονα σκέψη και καθόσον αφορά το δεύτερο ερώτημα, ενόψει του ότι από το περιεχόμενο της

αίτησης ανάκλησης του Δ.Δ., προκύπτει ότι αυτός δεν επικαλείται έλλειψη συνείδησης τωνπραττομένων ή ψυχική ή διανοητική διαταραχή του και δε ουσιώδη («που περιόριζε αποφασιστικά τη λειτουργία της βούλησής του», κατ' άρθρο 131 ΑΚ) κατά την υποβολή της αίτησης παραίτησής του, παρά μόνον ότι «την παραίτηση την υπέβαλα υπό πίεση ότι θα με απολύσουν σαν ακατάλληλο για εργασία. Δηλώνω πως είμαι ικανός για εργασία και σας παρακαλώ να ανακαλέσετε», ούτε βεβαίως αποδεικνύει βάσει ιατρικών εξετάσεων ότι είχε κατά τον κρίσιμο χρόνο τέτοια έλλειψη συνείδησης ή ουσιώδη ψυχική ή διανοητική διαταραχή, όπως απαιτείται, δεν μπορεί να γίνει δεκτή αυτή και συνεπώς να επαναφερθεί υπό τα δεδομένα αυτά στην ΥΠΑ.

18.- Τέλος, τα υποστηριζόμενα από την μητέρα του, ανεξαρτήτως του ζητήματος αν μπορούν να αξιολογηθούν λόγω ελλείψεως νομιμοποιήσεως αυτής, αφού αυτή δεν ενεργεί εν προκειμένω βάσει ρητής ή έστω απλής συναίνεσης του Δ.Δ. ούτε έχει κατά νόμο οριστεί εκπρόσωπος (δικαστικός συμπαραστάτης του Δ.Δ. κατά τις διατάξεις των άρθρων ΑΚ 1666 έως 1688), δεν παρέχουν επαρκή βάση για ανάκληση της διαπιστωτικής πράξης λύσης της εργασιακής σχέσης του ανωτέρω με την ΥΠΑ. Τούτο δε διότι η αποσταλείσα από αυτήν προς την ΥΠΑ τελευταία από 25-7-2016 ιατρική γνωμάτευση σχετικά με ολική ανικανότητα του υιού της να επιμεληθεί των υποθέσεων του λόγω ψυχικής νόσου, κατά τα ειδικώς αναφερόμενα σε αυτή, πέραν του ότι είναι μεταγενέστερη του χρόνου έκδοσης της ελεγχόμενης διοικητικής πράξης αλλά και του ερωτήματος, είναι κατά περιεχόμενο ευθέως αντίθετη προς τις προγενέστερες επίσημες ιατρικές γνωματεύσεις που εκτιμήθηκαν από την ΥΠΑ, εν πάση δε περιπτώσει τυχόν συνεκτιμώμενη θα οδηγούσε, επίσης, στο συμπέρασμα ότι η αίτηση του για ανάκληση δεν υποβλήθηκε με συνείδηση τωνπραττομένων ή μετά από την αποδρομή ψυχικής διαταραχής, σύμφωνα με τα προαναφερθέντα..

Επί του τρίτου ερωτήματος.

Νομικό μέρος

19.- Με τις διατάξεις των άρθρων 1 και 3 του ν. 3094/2003 «Συνήγορος του Πολίτη και άλλες διατάξεις» (Α' 10) ορίζονται μεταξύ άλλων τα εξής:

«Άρθρο 1 Αποστολή 1.

Η ανεξάρτητη αρχή Συνήγορος του Πολίτη έχει ως αποστολή τη διαμεσολάβηση μεταξύ των πολιτών και των δημοσίων υπηρεσιών, των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης, των Ν.Π.Δ.Δ. και των Ν.Π.Ι.Δ., όπως αυτά καθορίζονται στο άρθρο 3 παράγραφος 1 του παρόντος, για την προστασία των δικαιωμάτων του πολίτη, την καταπολέμηση της κακοδιοίκησης και την τήρηση της νομιμότητας, καθώς και ιδιωτών για την παρακολούθηση και προώθηση της εφαρμογής της αρχής των ίσων ευκαιριών και της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών, βάσει της Οδηγίας 2006/54/ΕΚ, όπως ενσωματώθηκε στην ελληνική έννομη τάξη και για την παρακολούθηση και προώθηση της εφαρμογής της αρχής της ίσης μεταχείρισης ανεξαρτήτως φυλής, χρώματος, εθνικής ή εθνοτικής καταγωγής, γενεαλογικών καταβολών, θρησκευτικών ή άλλων πεποιθήσεων, αναπηρίας ή χρόνιας πάθησης, ηλικίας, οικογενειακής ή κοινωνικής κατάστασης, σεξουαλικού προσανατολισμού, ταυτότητας ή χαρακτηριστικών φύλου, βάσει των Οδηγιών 2000/43/ΕΚ, 2000/78/ΕΚ και 2014/54/ΕΕ, όπως ενσωματώθηκαν στην ελληνική έννομη τάξη.... Ο Συνήγορος του Πολίτη ορίζεται και φορέας παρακολούθησης της εφαρμογής, στον ιδιωτικό και δημόσιο τομέα, της αρχής της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών όσον αφορά στην πρόσβαση στην απασχόληση, στην επαγγελματική εκπαίδευση και ανέλιξη και στις συνθήκες εργασίας, κατ εφαρμογή του άρθρου 1 παράγραφος 7 της Οδηγίας 2002/73/ΕΚ και του νέου άρθρου 8α της Οδηγίας 76/207/ΕΟΚ. Ο Συνήγορος του Πολίτη ορίζεται και φορέας παρακολούθησης της εφαρμογής στις δημόσιες υπηρεσίες και τον ευρύτερο δημόσιο τομέα, κατά την παράγραφο 1 του άρθρου 3 του παρόντος νόμου, της αρχής της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών στην πρόσβαση σε αγαθά και υπηρεσίες και την παροχή αυτών, κατ εφαρμογή του άρθρου 12 της Οδηγίας 2004/113/ΕΚ. Ο Συνήγορος του Πολίτη ορίζεται φορέας για την παρακολούθηση και προώθηση της εφαρμογής, στον ιδιωτικό και δημόσιο τομέα, της αρχής των ίσων ευκαιριών και της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών όσον αφορά: α)...

2.».

(Το άρθρο 1, όπως είχε τροποποιηθεί αντικαταστάθηκε ως άνω με το άρθρο 18 ν. 4443/2016, Α 232).

«Άρθρο 3

1. Ο Συνήγορος του Πολίτη είναι αρμόδιος για θέματα που ανάγονται στις υπηρεσίες: α) του Δημοσίου, β) των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης α και β βαθμού, γ) των λοιπών νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, δ) των κρατικών νομικών προσώπων ιδιωτικού δικαίου, των δημόσιων επιχειρήσεων, των επιχειρήσεων των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης και των επιχειρήσεων των οποίων τη διοίκηση ορίζει άμεσα ή έμμεσα το Δημόσιο με διοικητική πράξη ή ως μέτοχος. Εξαιρούνται οι Τράπεζες και το Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών. Όπου στον παρόντα νόμο αναφέρεται ο όρος «δημόσια υπηρεσία» ή «δημόσιες υπηρεσίες» νοούνται οι αναφερόμενες στο προηγούμενο εδάφιο της παραγράφου αυτής. Φυσικά ή νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου, συμπεριλαμβανομένων των τραπεζών, υπάγονται στην αρμοδιότητα του Συνηγόρου του Πολίτη για την εκπλήρωση της κατά την παράγραφο 1 του άρθρου 1 αποστολής αυτού:

α) ως φορέα παρακολούθησης της εφαρμογής της αρχής της ίσης μεταχείρισης ανεξαρτήτως φυλής, χρώματος, εθνικής ή εθνοτικής καταγωγής, γενεαλογικών καταβολών, θρησκευτικών ή άλλων πεποιθήσεων, αναπηρίας ή χρόνιας πάθησης, ηλικίας, οικογενειακής ή κοινωνικής κατάστασης, σεξουαλικού προσανατολισμού, ταυτότητας ή χαρακτηριστικών φύλου, βάσει των Οδηγιών 2000/43/ΕΚ και 2000/78/ΕΚ, καθώς και 2014/54/ΕΕ, όπως ενσωματώθηκαν στην ελληνική έννομη τάξη, β) ως φορέα για την παρακολούθηση και προώθηση της εφαρμογής της αρχής της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών, βάσει του Ν. 3488/2006 που μετέφερε την Οδηγία 2002/73/ΕΚ και γ) ως φορέα για την παρακολούθηση και προώθηση της εφαρμογής της αρχής των ίσων ευκαιριών και της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών, βάσει του Ν. 3896/2010 που μετέφερε την Οδηγία 2006/54/ΕΚ. Για την προάσπιση των δικαιωμάτων του παιδιού ο Συνήγορος του Πολίτη είναι αρμόδιος και για θέματα που ανάγονται σε ιδιώτες, φυσικά ή νομικά πρόσωπα, που προσβάλλουν τα δικαιώματα του παιδιού, σύμφωνα με τους όρους και τις προϋποθέσεις που προβλέπονται στο άρθρο 4...

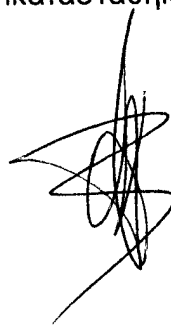
2. Στην αρμοδιότητά του δεν υπάγονται οι Υπουργοί και Υφυπουργοί ως προς τις πράξεις που ανάγονται στη διαχείριση της πολιτικής λειτουργίας, τα θρησκευτικά νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, οι δικαστικές αρχές, οι στρατιωτικές υπηρεσίες ως προς τα θέματα, που αφορούν την εθνική άμυνα και ασφάλεια, η Εθνική Υπηρεσία Πληροφοριών, οι υπηρεσίες του Υπουργείου

Εξωτερικών για δραστηριότητες που ανάγονται στην εξωτερική πολιτική ή στις διεθνείς σχέσεις της Χώρας, το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους και οι ανεξάρτητες αρχές ως προς την κύρια λειτουργία τους. Ο Συνήγορος του Πολίτη δεν επιλαμβάνεται υποθέσεων που αφορούν την κρατική ασφάλεια. Δεν υπάγονται επίσης στην αρμοδιότητά του θέματα που αφορούν την υπηρεσιακή κατάσταση του προσωπικού των δημοσίων υπηρεσιών, με εξαίρεση τις περιπτώσεις όπου ο Συνήγορος του Πολίτη ενεργεί ως φορέας προώθησης της αρχής της ίσης μεταχείρισης ανεξαρτήτως φυλής, χρώματος, εθνικής ή εθνοτικής καταγωγής, γενεαλογικών καταβολών θρησκευτικών ή άλλων πεποιθήσεων, αναπηρίας ή χρόνιας πάθησης, ηλικίας, οικογενειακής ή κοινωνικής κατάστασης, σεξουαλικού προσανατολισμού, ταυτότητας ή χαρακτηριστικών φύλου βάσει των Οδηγιών 2000/43/EK και 2000/78/EK, καθώς και 2014/54/EE, όπως ενσωματώθηκαν στην ελληνική έννομη τάξη, καθώς και τις περιπτώσεις όπου ενεργεί ως φορέας για την παρακολούθηση και προώθηση της εφαρμογής της αρχής των ίσων ευκαιριών και της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών, βάσει του Ν. 3896/2010 που μετέφερε την Οδηγία 2006/54/EK).

3. Ο Συνήγορος του Πολίτη ερευνά ατομικές διοικητικές πράξεις ή παραλείψεις ή υλικές ενέργειες οργάνων των δημοσίων υπηρεσιών που παραβιάζουν δικαιώματα ή προσβάλλουν νόμιμα συμφέροντα φυσικών ή νομικών προσώπων. Ιδίως ερευνά τις περιπτώσεις κατά τις οποίες όργανο δημόσιας υπηρεσίας ατομικό ή συλλογικό: i) Προσβάλλει, με πράξη ή παράλειψη, δικαίωμα ή συμφέρον προστατευόμενο από το Σύνταγμα και το νόμο, ii) αρνείται να εκπληρώσει συγκεκριμένη υποχρέωση που επιβάλλεται από τελεσίδικη ή προσωρινά εκτελεστή δικαστική απόφαση, iii) αρνείται να εκπληρώσει συγκεκριμένη υποχρέωση που επιβάλλεται από διάταξη νόμου ή από ατομική διοικητική πράξη, iv) ενεργεί ή παραλείπει νόμιμη οφειλόμενη ενέργεια, κατά παράβαση των αρχών της χρηστής διοίκησης και της διαφάνειας ή κατά κατάχρηση εξουσίας.

4.....».

(Το άρθρο 3, όπως είχε τροποποιηθεί αντικαταστάθηκε ως άνω με το άρθρο 19 ν. 4443/2016, Α' 232).

Ερμηνεία - Υπαγωγή

20.- Από τις ανωτέρω διατάξεις και ειδικότερα από τη διάταξη του τρίτου εδαφίου της παραγράφου 2 του άνω άρθρου 3 του ν. 3094/2003, η οποία, σημειωτέον, τέθηκε σε ισχύ με το άρθρο 25 παράγ. 6 του ν. 3896/2010 (Α' 2017) αντικαθιστώντας το τελευταίο εδάφιο της αρχικής παραγράφου 2 του ίδιου άρθρου 3, προκύπτει σαφώς ότι ο Συνήγορος του Πολίτη δεν έχει αρμοδιότητα επί δημοϋπαλληλικών υποθέσεων και συγκεκριμένα επί εκείνων που αφορούν εν γένει την προσωπική κατάσταση των υπαλλήλων των δημοσίων υπηρεσιών και τούτο ανεξαρτήτως αν πρόκειται για υποθέσεις των εν ενεργεία ή των αποχωρησάντων από την υπηρεσία υπαλλήλων, εφόσον και καθόσον αυτές ανάγονται στον υπηρεσιακό τους βίο, ενόψει του ότι ο νόμος δεν διακρίνει. Η μόνη εξαίρεση από τον κανόνα αυτό αφορά τις περιπτώσεις όπου ο Συνήγορος ενεργεί ως φορέας προώθησης της ίσης μεταχείρισης ανεξαρτήτως φυλής, χρώματος, εθνικής ή εθνοτικής καταγωγής κλπ, όπως αναλυτικά ορίζονται οι περιπτώσεις αυτές στην ίδια διάταξη και οι οποίες δεν ενδιαφέρουν εν προκειμένω. Τούτο δε προφανώς λόγω της ανάθεσης της σχετικής αρμοδιότητας σε άλλα ελεγκτικά όργανα του Δημοσίου (Γενικός Επιθεωρητής Δημόσιας Διοίκησης, Σώμα επιθεωρητών – Ελεγκτών Δημόσιας Διοίκησης κλπ, βλ. ν. 3074/2002 και ν. 2477/1997, όπως ισχύουν). Κατόπιν αυτών και αδιαφόρως προς την ύπαρξη της συγκατάθεσης ή της συναίνεσης του πρώην υπαλλήλου της ΥΠΑ για τη χορήγηση των εν λόγω στοιχείων από τον υπηρεσιακό του φάκελο, δεν μπορεί να ικανοποιηθεί το αίτημα του Συνηγόρου για χορήγηση σε αυτόν στοιχείων από το φάκελο αυτό, που αφορούν μάλιστα ευαίσθητα προσωπικά του δεδομένα..

Απάντηση

21.- Κατόπιν του συνόλου των προαναφερομένων επί των τριών ως άνω υποερωτημάτων το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Τμήμα Γ') γνωμοδοτεί ομοφώνως ότι αρμόζουν οι εξής απαντήσεις: α) επί του πρώτου θετικής, ήτοι ότι η ΥΠΑ ενήργησε ορθώς σε σχέση με τη λύση της υπαλληλικής σχέσης του Δ.Δ., κατόπιν της από 17-9-2015 αίτησης παραίτησής του, θεωρώντας τον, βάσει των ιατρικών βεβαιώσεων που είχε στη διάθεσή της, δικαιοπρακτικά ικανό, β) επί του δευτέρου αρνητική, διότι ο Δ.Δ. δεν επικαλείται ούτε προσκομίζει νόμιμα και αναγκαία στοιχεία για την ανάκληση της παραίτησής του και γ) αρνητική καθόσον αφορά το αίτημα του Συνηγόρου

του Πολίτη για χορήγηση στοιχείων από τον υπηρεσιακό φάκελο του Δ.Δ.
λόγω έλλειψης αρμοδιότητας αυτού για θέματα υπηρεσιακής κατάστασης, ως
εν προκειμένω, των δημοσίων υπαλλήλων.

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ

Αθήνα 28 Ιουνίου 2017

Η Πρόεδρος του Γ' Τμήματος ΝΣΚ

Βασίλικη Δουσκα

Αντιπρόεδρος ΝΣΚ

Ο Εισηγητής

A handwritten signature in black ink, which appears to be 'Panagiotis Panagiotoukakis', written in a cursive style.

Παναγιώτης Παναγιωτουνάκος

Νομικός Σύμβουλος του Κράτους

epolig